

Innhold

Innledning	11
Musikkvitenskap og sosiologi: Hva er musikk sosiologi?	11
Musikkfeltet	12
Musikkens mening og forståelsesform	14
Sosialstatistisk musikkforskning.....	14
Musikkens struktur og stofflighet	15
Følelse som forståelse	16
Symbol og analogi.....	17
Gleden ved å synge og spille sammen: Musikkens grunnlag.....	18
Sosial integrasjon, desintegrasjon og konflikt	18
Oversikt over bokens kapitler.....	19

I

Musikkfeltets hovedakse: Kunst – underholdning	21
Historikk: Musikk fra håndverk til kunst	21
Fra kirketoneartene til dur/moll-tonalitet.....	22
Musikerens stilling i samfunnslivet	23
Romantikken høye vurdering av kunstmusikk.....	24
Musikkfeltets hovedakse: Kunst – underholdning	25
Kunstmusikken institueres på 1700-tallet: Det vakre og opphøyde	27
Fremskrittet og musikken.....	28
Klassisk musikk som felles erindring	29
Kunstmusikk som selvreferensiell	32
Underholdning: Kunstmusikkens motpol	32
Populærmusikk som nærmer seg kunstmusikken.....	34
«Opusmusikk» og «musikking».....	37

II

Musikkens materialitet	39
Sosiomaterialitet	39
Sosiomaterielle handlingsfelt.....	40

Musikk som sosiomaterialitet	42
Materialiteten som forutsetning og krav.....	42
Musikkindustri.....	44
Musikkindustriens fremvekst	45
Industrielle trekk i dagens musikklandskap.....	48
Baumols sykdom og den levende musikkens motstandsdyktighet.....	52
Makt og avmakt i materiellstrukturen	53
Musikk som investert kapital: Musikkindustrien og forbrukerne.....	54
Musikkindustrien, bevilgende myndigheter og artister.....	56
Ekskurs: Sosiomateriell tolkning av symfoniorkestret	59

III

Levende musikk som primærrelasjoner	63
Primærgruppenes betydning: Sosiologisk grunnsetning eller teorem.....	63
Kammermusikk som eksempel på primærrelasjoner og primærgruppe.....	64
Udifferensiert og differensiert solidaritet og fellesskap.....	67
Kor som form for organisk eller differensiert solidaritet	67
Korets sosiale liv	68
Korbevegelsen	70
Korpsbevegelsen	72
Improvisasjon	73
Klaveret	74
Festivaler.....	74

IV

Innspilt musikk, kontekst og sekundærrelasjoner.....	77
Musikalske sekundærrelasjoner	77
Innspilt musikk og kontekst	77
Situasjonsbundet og kontekstresistent musikk.....	79
Hinsides tid og sted: Den «evige» musikken.....	81
Radio	82
Strømmetjenester.....	84
Musikkens trivialisering.....	87
Sekundærrelasjonenes kvantitet, primærrelasjonenes kvalitet.....	89

V

Musikk, alder og kjønn	91
Sosialisering og barnesang	91
Barns musisering og lytting.....	92

Ungdomstid og fremtidsutsikter	93
Etterkrigstidens ungdomskultur.....	95
Alder og utøvende kunstnere.....	96
Generasjon og kohort.....	96
Musikk, ungdommelighet og alderdom	98
Musikk og kjønn	100
Kvinnens situasjon i den klassiske kunstmusikken.....	101
Kvinnens deltagelse i jazz og 1900-tallets populærmusikk	104
Strukturelle ulikheter i dagens musikklandskap	105

VI

Musikk og samfunnsklasser	109
Samfunnsklasser	109
Musikkens klassetilhørighet	110
Sosial lagdeling og sosialisering	111
Fra standssamfunn til classesamfunn.....	111
Borgerlig musikk?	113
Max Weber (1864–1920).....	113
Vestens rasjonalitet og musikk ifølge Max Weber	114
Borgerskapets musikk	116
Kunstmusikken og den sosialliberale og sosialdemokratiske samfunnsorden.....	117
Pierre Bourdieu (1930–2003)	118
Teorier: Felt, habitus og kapital.....	118
Bourdieu's musikkundersøkelser.....	121
Bourdieu's innflytelse på musikk sosiologien	122
Klassesamfunnets forandring.....	123
Nyere undersøkelser.....	125
Sluttord	126

VII

Musikk og offentlighet.....	127
Innledning	127
Kollektiv rituell offentlighet.....	127
Representativ offentlighet.....	130
Kritisk eller borgerlig offentlighet.....	132
Folkelig offentlighet.....	136
Proletarisk offentlighet	139
Reføydalisering av offentligheten.....	142
Mot en globalisert offentlighet?	144

VIII

Musikkens sosiale funksjoner	147
Musikkens sosiale funksjoner: Affirmativt fortolket	147
Kulturelle institusjoners allmenne sosiale funksjon	148
Latent og manifest funksjon	149
Integrasjon gjennom musikk og amfibisk situasjon	151
Eksempler: Bruksmusikk, absolutt musikk og musisering.....	153
Kirkemusikk	153
Opera	154
Militærmusikk	156
Nasjonal musikk.....	158
Dansemusikk.....	161
Bakgrunnsmusikk/musak.....	161
Funksjonelle trekk ved absolutt musikk	163
Funksjon og musikalsk praksis (musisering).....	165
Eksempel: Solistkonsertens sosiale form.....	167
Theodor Wiesengrund Adorno (1903–1969)	168
Kritisk versus tradisjonell teori	170
Negativ tolkning av sosial funksjon.....	170
Skillet mellom ideologi og kritikk	171
Den klassiske musikken: Funksjonell som funksjonsløs	172
Klassiske mesterverker som fetisjer.....	172
Andre sosiale funksjoner	173
Musikalske produktivkrefter	174
Kritiske og ideologiske lyttemåter.....	175
Musikk og samfunnsklasser	176

IX

Konflikter og tendenser til oppløsning	179
Innledning	179
Händels skifte fra opera til oratorium: Formidling av en klassekonflikt	180
Operastriden i Paris cirka 1775.....	181
Motsetningen mellom brahminere og wagnerianere.....	182
Tre «skandaler»: Strauss, Schönberg og Stravinskij	184
Kulturkonflikt i mellomkrigstidens Frankrike.....	185
Musikk og politikk i Weimarrepublikken	188
Sovjetunionen, Stalin og Sjostakovitsj	190
Kunstmusikken og den kalde krigen	191
Luigi Nono: Kommunist og samtidskomponist	191
Jazz, rap og etnisk konflikt.....	192
Generasjonskonflikt, motkultur og rock	195

INNHOOLD

Anomiske tilstander blant pop- og rockestjerner	198
Destabilisering av kjønnsrollene.....	199

X

Musikklandskapets forvandling	201
Fremskritt, modernisme og postmodernisme	201
Musikkfeltet frem til 1960: Offentlighet og fremskritt.....	203
Serialismen: Antiromantisk og vitenskapelig	204
Former for moderne musikk	205
Kunstmusikk etter 1960	205
Populærmusikk etter 1960: Økt mangfold og «hybridisering»	209
Gråsoner mellom kunst og underholdningsmusikk.....	211
Jazz som gråsoner	212
Musikkinstitusjonene som tre materier.....	214
Nye sammenhenger mellom musikk, offentlighet og klasse.....	215
Sammenhengen med utenommusikalske offentligheter.....	218
Fragmentering, endring og konflikt	220
Avslutning	223
Litteratur	225
Stikkord	231